Gezond & Actief Leven Akkoord

Gemeenten Rheden & Rozendaal

Integraal plan

September 2023

gemeente Rheden

Gemeente ROZENDAAL

Inhoudsopgave

Inleiding **3**

1. Waar staan de gemeenten? **6**

1.1 Algemeen 6

1.2 Demografie & Achtergrond 7

1.3 Gezondheid in Rheden & Rozendaal 8

1.4 Belangrijkste Opgaves 12

2. Onze aanpak **14**

Verbinding Sport- en Preventieakkoord 14

Opgave 1 15

Opgave 2 19

Opgave 3 22

Opgave 4 25

3. Doelgroep - Schaal - Participatie **28**

Wijkgerichte aanpak 28

Focus op jeugd en jongeren 28

Participatie 28

4. Samenwerking & Structuren **29**

5. Ondersteunende onderdelen **31**

Versterking Kennis- en adviesfunctie GGD 31

Coördinatie Regionale aanpak Preventie 31

6. Monitoring **32**

7. Verbindingen **33**

8. Ondertekening **34**

Inleiding

AANLEIDING

Verschuiving naar Preventie & Gezondheid

De komende jaren staan we in Nederland voor grote uitdagingen als het gaat om onze gezondheid. De vraag naar zorg in Nederland groeit, zorgkosten stijgen en het personeelstekort wordt groter. Als we doorgaan op de huidige weg lopen we vast. Er is daarom meer aandacht voor preventie en gezondheid nodig. Dat is goed voor de toegankelijkheid van de zorg, maar het belangrijkste is dat mensen gelukkiger worden als zij zelf en met elkaar voor een gezond leven kunnen zorgen.

Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) is een landelijk akkoord waarin de rijksoverheid, gemeenten en zorgverzekeraars afspraken hebben gemaakt over hoe we samen het preventief gezondheidsbeleid gaan versterken en duurzaam maken. Sportakkoord II is een vervolg op het huidige Sportakkoord, waarin lokale samenwerking een centraal thema is. Aan het GALA en het Sportakkoord II is een brede SPUK verbonden, gericht op het ontwikkelen van een samenhangende lokale aanpak op het gebied van gezondheid, sport en bewegen én sociale basis.

Gezondheid is een breed maatschappelijk vraagstuk

Gezondheidsverschillen ontstaan door een samenspel van veel verschillende factoren. Behalve persoonlijke gezondheidsvaardigheden, hebben ook sociale factoren en onze leefomgeving veel invloed. Zo dragen financiële bestaanszekerheid, de woonomgeving, bereikbaarheid van hulp en voorzieningen en sociale netwerken allemaal bij aan gezondheid.

Gemeenten Rheden en Rozendaal erkennen dit samenspel van factoren. Daarom is een brede aanpak nodig waarbij gezondheid op allerlei beleidsterreinen aandacht krijgt: Health in all policies. Dit zie je terug in het collegeprogramma, maar ook in lokale en regionale gezondheidsnota's. De brede SPUK-middelen voor de uitvoering van het GALA maken het mogelijk de al ingezette programma's te versterken, vernieuwen en waar nodig de koers te wijzigen.

Integraal plan

De afgelopen jaren hebben we al verschillende programma's ontwikkeld om te werken aan een gezond en actief leven onder inwoners. Veel van deze maatregelen hebben een eigen thema, regeling en geld en zijn los van elkaar ingezet. Om de grote uitdagingen voor de komende jaren aan te kunnen is meer integraal werken nodig. Daarom dit integrale plan voor Gezond & Actief Leven. Op basis van gezondheidsdata, huidig beleid en trends & ontwikkelingen vind je in dit plan de doelen en beoogde aanpak voor Rheden en Rozendaal.

GEZAMENLIJK PLAN VOOR RHEDEN & ROZENDAAL

Dit plan is een gezamenlijk plan voor de gemeenten Rheden en Rozendaal. Voor ons is dit meer dan logisch:

1. Rheden en Rozendaal liggen namelijk pal naast elkaar. Rozendaal grenst aan Velp, één van de grote dorpskernen van de gemeente Rheden.
2. Als het gaat om gezondheidsbeleid werken we al volop samen. Zo voeren we diverse gezondheidsprogramma's gezamenlijk uit en hebben we een gezamenlijk Sport- en Preventieakkoord. Ook voert de gemeente Rheden verschillende (wettelijke) taken in het Sociaal Domein uit voor de gemeente Rozendaal (zoals jeugdwet, Wmo en participatie).
3. We werken met dezelfde partners op het gebied van gezondheid, sport, bewegen, welzijn en cultuur samen. Voorbeelden zijn de uitvoerende welzijnsorganisatie, het lokale Cultuurbedrijf, Stichting Mantelzorg en Vrijwilliger Thuishulp (MVT) en Sportbedrijf.

In onze samenwerking is het belangrijk om oog te hebben voor de (soms grote) verschillen tussen dorpen en wijken. Hierover meer in dit plan.

BESTAANDE (BELEIDS)PLANNEN

Het voorliggende plan van aanpak hangt nauw samen en is gebaseerd op beleidsplannen die de gemeenten Rheden en Rozendaal al langer hanteren. Dit zorgt voor samenhang en een integrale aanpak voor de GALA middelen. **Het 'Rhedens model'[1] is onze lokale visie op preventie en sociale basis en loopt als rode draad door de stukken en onze manier van werken.**

Rheden	**Rozendaal**	**Gezamenlijk**
Lokale Nota Publieke Gezondheid *2017 e.v.*	Lokale Nota Publieke Gezondheid *2017 e.v.*	Preventieakkoord Rheden & Rozendaal *2021 - 2023*
Meerjarenbeleidskader Sociaal Domein *2017 - 2021* *-> in ontwikkeling naar nieuwe Meerjaren Koers Sociaal Domein*		Sport- en beweegakkoord Rheden & Rozendaal *2020 - 2022*
Coalitieakkoord 'Groener, Socialer, Dichterbij' *2022-2026*	Coalitieakkoord Rozendaal 'Daadkrachtig werken aan een duurzame toekomst' *2022-2026*	Sport- en Preventieakkoord Rheden & Rozendaal *2023-2026*
Cultuurnota 'Spelenderwijs' *2019-2026*		
Nota Sport & Bewegen *2020-2026*		
Nota Samenredzaamheid		

[1] Nota Samenredzaamheid, pagina 6 t/m 8.

2018-2022		
Dorpshuizennota		

SPORTAKKOORD & PREVENTIEAKKOORD

Sinds 2020 hebben Rheden en Rozendaal een gezamenlijk **Sport- en Beweegakkoord**. Meer dan 80 organisaties uit onderwijs, sport, bewegen, welzijn en bedrijfsleven hebben zich als partner aangesloten en richten zich op:

1. Een leven lang sporten en bewegen.
   Focus op: jongste kind (0-4 jr) vaardig in bewegen, aantrekkelijk aanbod voor jeugd 12-18 jr en vitaal ouder worden.
2. Toekomstbestendige sport- en beweegaanbieders

Zie ook: www.sportinrheden.nl/verenigingen/sport-en-beweegakkoord-rheden-en-rozendaal
En bekijk de video: www.youtube.com/watch?v=oClnuBFovKI&

In 2021 sloten diverse partners het **Preventieakkoord 'Samen Sterker Gezond'** voor Rheden en Rozendaal. Het akkoord richt zich op drie thema's:

1. Lekker in je Vel (Gezonde Leefstijl)
2. Wijs met geld (Financiële gezondheid)
3. Samen Sterker (Meer ontmoeten, minder eenzaamheid)

Zie ook: www.samensterkergezond.nl
En bekijk de video: www.youtube.com/watch?v=FMWyW0j8Ycs&

Door het Sport- en beweegakkoord werden al ruim 40 initiatieven gestart, voor het Preventieakkoord zo'n 20. Vanaf 2023 zijn beide akkoorden samengevoegd tot **één Sport- en Preventieakkoord Rheden Rozendaal**. Ook beide kerngroepen gaan samen. De kerngroep bestaat uit diverse inwoners en organisaties, waaronder gymdocenten, zorgverleners, inwoners, welzijnsorganisaties, sportverenigingen en medewerkers van de gemeenten. Met partners zijn vier nieuwe thema's centraal gesteld, waarin sport en gezondheid samenkomen:

1. **Lekker in je Vel**
   Gaat over lichamelijk en mentaal in balans zijn, over je vitaal en fit voelen. Denk aan gezond eten en drinken, goed slapen, voldoende bewegen, maar ook mentaal in balans zijn.
2. **Samen Sterker**
   Gaat over 'omzien naar elkaar', zorgen dat inwoners een sociaal netwerk van vrienden, familie en bekenden hebben en elkaar helpen. Het gaat ook over het sociale klimaat: hoe zorgen we bijvoorbeeld voor een positief en veilig sportklimaat?
3. **Gezonde, sportieve en beweegrijke leefomgeving**
   Over een omgeving die uitnodigt tot gezonde keuzes en volop bewegen.
4. **Sport als startplek en middel voor (sociale)hulpvragen**
   Kan de sportinfrastructuur (verenigingen en aanbieders) een startplek zijn om mensen te helpen bij uitdagingen in het leven? Bijvoorbeeld hulp kunnen bij geldproblemen of opvoeding.

1. Waar staan de gemeenten?

1.1 ALGEMEEN

Rheden en Rozendaal zijn twee gemeenten die over een uitgestrekt gebied tegen de stad Arnhem aan liggen. De gemeente Rheden bestaat in totaal uit zeven dorpskernen met totaal 43.570 inwoners. De kernen Velp, Dieren en Rheden zijn grotere kernen met de meeste voorzieningen zoals een winkelcentrum, gezondheidscentrum en sportaccommodaties. Daaromheen liggen de kleinere plaatsen De Steeg, Ellecom, Spankeren en Laag-Soeren.

De gemeente Rozendaal bestaat uit de kernen Rozendaal, Imbosch en Terlet. In totaal telt Rozendaal 1.754 inwoners, waarvan Imbosch en Terlet slechts enkele inwoners hebben. Qua voorzieningen zijn deze kernen afhankelijk van Rozendaal, Velp en Arnhem. Rozendaal is qua inwonertal de kleinste gemeente van het vasteland en na Schiermonnikoog en Vlieland de kleinste van Nederland.

De gemeenten Rheden en Rozendaal kenmerken zich door enerzijds prachtige natuur en monumenten. In de 'achtertuin' van de gemeenten ligt het groen van de Veluwezoom (waaronder de Posbank). Aan de andere zijde vind je het kabbelende blauw van de IJssel. Volop mogelijkheden voor recreatie dus. Daar tegenover staan de dorpskernen met ieder een sterk eigen karakter. De sociaal-economische verschillen zijn groot, en daarmee ook de kansen en uitdagingen op gezondheid.

1.2 DEMOGRAFIE & ACHTERGROND

De belangrijkste kenmerken van de demografie van Rheden en Rozendaal zijn hieronder kort weergegeven:

Rheden

- In 2023 had Rheden 43.570 inwoners. Dat aantal stijgt tussen 2021 en 2035 met 3,2%
- Het aantal huishoudens stijgt en blijft stijgen. Tussen 2021 en 2035 naar verwachting met 2,6%. De stijging komt vooral door krimp van het aantal samenwonenden met kinderen.
- Rheden heeft relatief veel oudere inwoners (65+): de 'grijze druk' in Rheden ligt beduidend hoger (43%) dan in Nederland (33,7%) (RIVM).
- Rheden heeft relatief meer inwoners met een lager inkomen. Het mediaan inkomen ligt in Rheden €3.000 per jaar lager dan in Nederland. Het inkomen in Rheden is de afgelopen jaren gestegen, maar stijgt minder hard dan in heel Nederland. Verreweg het grootste deel van de korte hulpvragen die bij onze Welzijnsorganisatie Incluzio terecht komen gaan over financiële ondersteuning (83%) (Halfjaarrapportage Incluzio 2023). Ook heeft Rheden relatief meer bijstandsgezinnen: 377 inwoners per 10.000 inwoners t.o.v. gemiddeld 278 per 10.000 voor gemeenten van 25.000-50.000 inwoners.
- In gemeente Rheden is ongeveer 30% hoogopgeleid, 40% middelbaar opgeleid, en 30% laagopgeleid.
- Op basis van bovenstaande kenmerken is Rheden eerder te vergelijken met een stad als Leiden dan een dorpse gemeente van gelijke omvang als Rheden (bijvoorbeeld Lingewaard of Overbetuwe). De verschillen tussen wijken zijn groot.

Rozendaal

- Per januari 2023 had Rozendaal 1754 inwoners. Evenals in Rheden is de leeftijdsgroep 45 t/m 65 jaar de grootste groep, het gaat om bijna een derde van de bevolking. Goede tweede vormt de leeftijdsgroep 65 jaar en ouder (bijna 25%), op de voet gevolgd door de jeugd t/m 17 jaar (ruim 20%). Een groot deel van deze groep is tot 12 jaar.
- Door de recente oplevering van een nieuwbouwwijk zijn er veel gezinnen met opgroeiende kinderen in Rozendaal komen wonen. Om de stem van de jongeren vorm te geven, kent de gemeente sinds enkele jaren een kinderburgemeester en jongerenraad.
- In Rozendaal wonen relatief veel mensen met een hoog inkomen. Het gemiddelde inkomen komt uit op € 40.900 per jaar.
- Meer dan de helft van de inwoners van Rozendaal is hoogopgeleid. Ongeveer een derde is middelbaar opgeleid en 10% is laagopgeleid.
- 89% van de woningen zijn koopwoningen 11% zijn huur.

1.3 GEZONDHEID IN RHEDEN & ROZENDAAL

Ervaren gezondheid

Het grootste deel van de inwoners van Rheden en Rozendaal voelt zich gezond: 65% in Rheden en 81% in Rozendaal. Tot 2020 steeg dit percentage, maar sinds corona is er een flinke daling te zien: zo daalde Rheden van 78% naar 65%.

Ook zijn er sterke verschillen:

- De ervaren gezondheid ligt in de gemeente Rheden lager dan in de regio Gelderland-Midden (71%). In Rozendaal juist hoger.
- De ervaren gezondheid onder inwoners met een lagere sociaal-economische-status (SES) ligt een stuk lager dan inwoners met een hoge SES: in Rheden bijvoorbeeld 55% lage SES t.o.v. 71% hoge SES en in Rozendaal zelfs 81%.
- De ervaren gezondheid daalt naarmate inwoners ouder worden. In Rheden bijvoorbeeld van 97% bij kinderen (0-12 jaar) naar 56% bij de groep 75+.
- In regio Gelderland Midden rapporteert 13% van de volwassenen (zeer) ernstig eenzaam te zijn. Gemeente Rheden scoort hier gemiddeld met ook 13%, gemeente Rozendaal juist lager met 8%.
- In gemeente Rheden rapporteert 76% van de inwoners gelukkig te zijn. Dit is vergelijkbaar met de regio (77%). In Rozendaal is dit percentage 85%.

Lichamelijke Gezondheid

Als het gaat om lichamelijke gezondheid valt op dat er in Rheden met name onder volwassenen en ouderen uitdagingen zijn:

- Rheden heeft ten opzichte van de regio het hoogste percentage inwoners met een chronische aandoening (39% t.o.v. 34%), diabetes (7% t.o.v. 6%) en beperkingen met horen/zien/mobiliteit (17% t.o.v. 15%).
- Ook hier zien we verschillen in SES: chronische ziekten en beperkingen komen vaker voor onder de groep met een lage SES.

Rozendaal laat precies een tegengesteld beeld zien: op aandoeningen en beperkingen scoort zij lager dan de regio.

Mentale Gezondheid

Als het gaat om mentale gezondheid is Rheden vergelijkbaar met de Regio. Een vergelijkbaar percentage inwoners heeft een (verhoogd) risico op psychische problemen (11% Rheden t.o.v. 9% Regio). Rozendaal is met 4% nog gezonder dan de regio. Er zijn een aantal belangrijke verschillen:

- Het aantal jongeren met mentale problemen is met name sinds corona flink gestegen. Inmiddels zijn deze aantal gestabiliseerd, maar het percentage ligt dus nog steeds beduidend hoger dan voor corona (33% in juni '23 t.o.v. 25% in sep '21) (RIVM). Vanwege het geringe inwonertal is hierover voor Rozendaal geen statistisch betrouwbare informatie beschikbaar, maar de tendens is ook in Rozendaal zichtbaar.

- Het verschil in SES is ook hier aanwezig: zo heeft 25% van de volwassen in Rheden met een lage SES psychische klachten, t.o.v. 15% hoge SES.
- Voor lichamelijke en mentale gezondheid zien we een tegengestelde trend in leeftijd: oudere inwoners hebben over het algemeen een goede mentale gezondheid, maar mindere fysieke gezondheid. Bij kinderen, jongeren en jongvolwassenen is dit juist andersom.
- In de praktijk zien we veel hulpvragen op het gebied van mentale gezondheid. 58,6% van alle langere trajecten die bij Welzijnsorganisatie Incluzio worden ingezet gaan over mentale gezondheid. Ook de vraag naar jeugdhulp is de afgelopen jaren gegroeid.

Leefstijl

Leefstijl bestaat uit verschillende factoren. De belangrijkste gezondheidsverschillen per factor zijn:

- De helft van de volwassenen in Rheden heeft **overgewicht**. In Rozendaal ligt dit iets lager (46%). Deze percentages zijn stabiel de laatste jaren. Overgewicht neemt toe met de leeftijd. Onder kinderen liggen de percentages lager en hebben we in Rheden de laatste 8 jaar een dalende trend ingezet naar 11,9% (5-6 jaar), 11,7% (10-11 jaar) en 12,9% (13-14 jaar).

- Rozendaal en bepaalde wijken in gemeente Rheden scoren relatief hoog op **middelengebruik**, met name alcohol.

- De **deelname aan sport en bewegen** is in Rheden en Rozendaal vergelijkbaar met de regio. Belangrijk is om onderscheid te maken tussen sportdeelname (wekelijks minimaal 1x intensief trainen/sporten) en beweegdeelname (dagelijks een uur matig intensief bewegen). De deelname aan sport is in Nederland stabiel en stijgt licht, dat geldt ook voor Rheden en Rozendaal. De beweegdeelname is sinds corona sterk verminderd. Van 54% in 2020 naar 45% in 2022 onder volwassenen. Ook weinig kinderen (27% Rheden) en jongeren (16% regio) voldoen aan de beweegrichtlijn. In vergelijking met Europa scoort Nederland hier bijzonder slecht op: 32% van de volwassenen zit meer dan 8,5u per dag t.o.v. 12% in andere Europese landen.
- De sportdeelname ligt bij inwoners met een Hoge SES een stuk hoger (71%) dan bij lage SES (35%). De beweegdeelname is daarentegen vergelijkbaar.

- **Gezonde voeding** is in Rheden en Rozendaal in vergelijking met de regio goed onder de aandacht. Meer kinderen in Rheden en Rozendaal eten 7 dagen per week groente (72% Rheden - 81% Rozendaal - 70% Regio) en 6-7 dagen p/week fruit (84% Rheden - 88% Rozendaal - 79% Regio). Bovendien drinken minder kinderen dagelijks zoete dranken dan in de regio.

Cultuur

- Cultuur staat hoog op de agenda van beide gemeenten en dit wordt op verschillende manieren ingezet. In Rheden is hiervoor de Cultuurnota opgesteld. Met terugkerende evaluaties zien we een aantal positieve resultaten. Meer inwoners nemen deel aan cultuuractiviteiten (37% in 2020 t.o.v. 25% in 2018) en meer inwoners zijn lid van een cultuurvereniging -, club -, of gezelschap (evaluatie Cultuurnota 'Spelenderwijs' 2020).
- Rozendaal heeft weinig culturele instellingen op haar grondgebied en kent geen eigen cultuurbeleid. De gemeente ondersteunt de lokale cultuur door subsidiëring van onder meer

de muziekvereniging, de bibliotheek en regionale festivals en activiteiten, bijvoorbeeld bij Kasteel Rosendael. De inwoners maken verder gebruik van voorzieningen in Velp en, evenals de inwoners van Rheden, in Arnhem en de wijde omgeving.

Sociale Leefomgeving / Sociale Basis

- In Rheden verricht 14% van de volwassenen Mantelzorg en doet 27% vrijwilligerswerk (GGD Gezondheidsmonitor). Uit het eigen inwonerspanel Rheden Spreekt blijkt dat 45% van de mantelzorgers het geven van mantelzorg niet zwaar vindt. 28% vindt het wel (heel) zwaar. 62% van de vrijwilligers geven aan geen problemen te ondervinden bij het doen van vrijwilligerswerk en 35% af en toe en 3% regelmatig. 23% geeft aan hulp bij het vinden en binden van vrijwilligers te kunnen gebruiken.
- 11% van de inwoners heeft behoefte aan hulp of ondersteuning in het dagelijks leven. 11% heeft structureel ondersteuning nodig om zelfstandig te kunnen blijven wonen. Waarbij hulp in de huishouding door 87% wordt aangegeven. (Rheden Wmo 4meting). 1 op de 6 werkenden is mantelzorger.
- In Rozendaal verricht 16% van de volwassenen mantelzorg en doet 35% vrijwilligerswerk. Voor Rozendaal zijn gegevens bekend over de inwoners van 65 jaar en ouder. Het aantal oudere Rozendalers dat mantelzorg verleent, ligt met 15,1 % wat hoger dan het landelijk gemiddelde (13,5%). (Bron: Waar staat je gemeente, peildatum 2020). Het percentage inwoners van 65 jaar en ouder dat te kampen heeft met eenzaamheid ligt met 34,8% ook lager dan het landelijk gemiddelde onder deze groep (47%) (Bron: Waar staat je gemeente, peildatum 2020).
- 7% van de inwoners van Rheden is laaggeletterd. De meeste laaggeletterden vallen onder de groep migranten met partner en kinderen (20%) en 50+'ers met gezinnen (17%). Dit laatste percentage is hoger dan het Nederlands gemiddelde van 14%.

Zorggebruik

In Rheden doen inwoners relatief veel beroep op zorg waar de gemeente voor verantwoordelijk is (Jeugd & Wmo). Zo maakte in 2022 15% van de jeugd gebruik van jeugdhulp, het gemiddelde in Nederland was toen 13%. De uitgaven in Rheden aan maatwerk-arrangementen Wmo waren in 2021 met €245.000 per 1.000 inwoners een stuk hoger dan in vergelijkbare gemeenten (€150.000 in Overbetuwe en €191.000 in Lingewaard).

Fysieke Leefomgeving

- Rheden en Rozendaal zijn groene gemeenten. Zo bestaat in Rheden 58% van de oppervlakte uit groen landschap (t.o.v. 46,8% in heel NL). De verschillen zijn wel groot: enerzijds hebben we met de Veluwezoom een prachtig groen natuurgebied, maar wijken in de dorpskernen zijn juist meer versteend (met name lage SES wijken). In Rozendaal bevat de bebouwde kom ook veel groen. De warmste delen in de gemeente bevinden zich daar in natuurgebied.
- De luchtkwaliteit in de regio is de afgelopen jaren verbetert. Maart in de hele provincie Gelderland voldeed in 2019 geen enkel woonadres aan de gezondheidskundige adviesvoorwaarden voor luchtkwaliteit van de Wereld Gezondheidsorganisatie. De

belangrijkste bronnen van luchtverontreiniging zijn wegverkeer, houtstook, landbouw en industrie.

- In Rheden ervaren relatief meer inwoners matige of ernstige geluidsoverlast door wegverkeer (<50 km/u en >50 km/u) en treinverkeer: respectievelijk 27%, 33% en 17%.
- 55% van de woningen in Rheden zijn koopwoningen, 45% is huur (29% sociale huur). In sommige wijken is er een hoge concentratie van sociale huur. Bijvoorbeeld 96% in de wijk Dieren-Stenfert.
- In Rozendaal is geen sprake van hoogbouw.

Bronnen

GGD Gezondheidsmonitors (www.incijfers.ggdgm.nl): - Kindermonitor 2021 - Volwassenen- en Ouderenmonitor 2022
(Half)Jaarrapportages Welzijnsorganisatie Incluzio
Interne data gebruik Jeugdhulp en Wmo – Gemeenten Rheden en Rozendaal
Onderzoeken Inwonerspanel 'Rheden Spreekt': – Cultuurparticipatie – Sociale Basis (Wmo meting 4, 2023)
NOC*NSF Sportdeelname Index
Geletterdheidinzicht.nl
CBS
Rapportage Luchtkwaliteit & Gezondheid Gelderland 2022

1.4 BELANGRIJKSTE OPGAVEN

Hieronder beschrijven we de belangrijkste opgaven voor Rheden en Rozendaal de komende jaren. Deze werken we daarna uit in doelen en aanpak.

1. Meer aandacht voor gezond leven, maar gezondheidsverschillen tussen wijken groeien

In de gezondheidscijfers zien we bij vrijwel ieder thema een duidelijk verschil in Sociaal Economische Status (een combinatie van opleidingsachtergrond, inkomen en arbeidsgeschiedenis). Inwoners met een lagere SES hebben vaak meer gezondheidsuitdagingen. Het is positief dat de aandacht voor gezondheid groeit, maar het zijn vooral nog inwoners met een hoge SES die hiervan profiteren en in een gezondere omgeving opgroeien en leven. Diverse bestaande programma's slaan nog niet volledig aan bij hetgeen de inwoners met de grootste gezondheidsuitdagingen nodig hebben. Zo starten veel inwoners met een Gecombineerd Leefstijl Programma (GLI) via hun zorgverzekering, maar is de uitval (met name onder lage SES doelgroep) ook nog hoog.

Ook nodigt de omgeving van mensen nog niet voldoende uit tot gezonde keuzes. Zo is het aanbod van voeding in onze omgeving vaak ongezond. Denk aan de sportkantine, tankstations en supermarkten (waar het aanbod meestal niet in de Schijf van Vijf zit, bij aanbiedingen zelfs 80%).

Rheden en Rozendaal bestaan samen in totaal uit 8 dorpskernen met grote verschillen in SES, en daarmee grote gezondheidsverschillen tussen wijken en dorpen. Met name in de gemeente Rheden wonen veel inwoners met een lager inkomen. Met name eenpersoonshuishoudens, alleenstaande vrouwen en jongeren (stijgend percentage met schulden) zijn kwetsbaar. De wijken Velp-Zuid, Dieren-Stenfert en Rheden-Zuid hebben een lage SES en verdienen extra aandacht. Rozendaal, Velp-Noord en Ellecom hebben juist een hoge SES, met over het algemeen een betere gezondheid maar ook andere gezondheidsuitdagingen. Er is dus een grote diversiteit aan dorpen en wijken met een geheel eigen karakter en uitdagingen.

Onze opgave is hoe we inwoners in verschillende wijken beter bereiken en met hen in contact komen. Gezondheidsprogramma's, voorzieningen, diensten en de omgeving moeten beter bij hen aansluiten. Om 'dichterbij' inwoners te komen is een aanpak per wijk nodig, ontwikkeld samen met inwoners uit de wijk. Gezonde keuzes moeten vervolgens zo simpel, aantrekkelijk en vanzelfsprekend mogelijk zijn. Punten waar we rekening mee moeten houden zijn, zoals wantrouwen richting (overheids)instanties of een taalbarrière.

2. Gezondheidsuitdagingen verschillen per leeftijdsfase

Iedere leeftijdsfase kent eigen gezondheidsuitdagingen. In de gezondheidscijfers zagen we bijvoorbeeld al dat ouderen vaak mentaal in balans zijn, maar eerder met fysieke uitdagingen kampen. Bij jongeren is dat juist andersom. Dit vraagt om een levensloop benadering, met aandacht voor life-events in iedere levensfase.

Speciale aandacht is in onze gemeenten nodig voor:

- Een kansrijke start in de eerste 1.000 dagen. Om generatieproblematiek te doorbreken en gelijke kansen te bieden.
- Leefstijlveranderingen in de overgang van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs.
- Mentale en sociale gezondheid bij jongeren en jongvolwassenen vanwege prestatiedruk, social media, corona, hoog beroep op jeugdzorg en grote thema's bij volwassen worden (woning vinden, duurzaamheid).
- Zo lang mogelijk vitaal en zelfstandig wonen en leven. Gezien het hoge percentage ouderen in onze gemeente.

3. Balans in de fysieke leefomgeving belangrijk voor gezondheid

Rheden en Rozendaal bestaan voor een groot deel uit prachtige natuur: we liggen precies tussen het groen van de Veluwezoom en het blauw van de IJssel. Het is een prachtige 'achtertuin' met volop mogelijkheden voor sporten en bewegen, natuurbeleving en recreatie. Activiteiten als hardlopen, mountainbiken, wielrennen, wandelen zijn ook erg populair. Daar tegenover staan onze dorpskernen: de locaties waar de meeste inwoners wonen en werken. Deze gebieden zijn juist meer versteend. Doordat het steeds warmer wordt zorgt dit voor extra hitte(stress) en moeten we dus werken aan verkoeling. Ook schone lucht staat in deze bebouwde gebieden meer onder druk.

In de verschillende dorpskernen geldt ook dat juist in wijken met grotere gezondheidsuitdagingen minder ruimte is voor groen, sport/speel/beweegmogelijkheden, ontmoetingsplekken, een goede toegankelijkheid en (auto) rustige routes. Onze opgave is om bij ruimtelijke ontwikkelingen gezondheid prioriteit te geven, met name in de dorpskernen en kwetsbare wijken. G zonde keuzes moeten daarbij simpeler, vanzelfsprekender en automatischer zijn.

4. Werken aan een sterke sociale basis

De manier waarop we samenleven verandert. Eén van de ontwikkelingen is dat het percentage eenpersoonshuishoudens en alleenstaanden stijgt. Dit zorgt voor een kwetsbare situatie: zo is er niet direct een mantelzorger wanneer nodig. Ook worden er minder kinderen geboren. Daarmee veranderen de traditionele netwerken, en worden buren en vrienden belangrijker.

Ook verbintenissen met verenigingen of vrijwilligerswerk veranderen. Mensen willen nog steeds dingen samen doen, iets voor elkaar doen en in verbinding zijn, maar de manier waarop verandert: het wordt flexibeler en soms korter. Vrijwilligers die decennialang zich inzetten in een verenigingsbestuur worden bijvoorbeeld schaarser. Professionele partijen die community's weten te bouwen sluiten hier goed bij aan. Een voorbeeld uit de sport is de opkomst van sportscholen en tegenwoordig community's van cross-fit, Calisthenics, padel of Urban Sports. Voorbeeld uit de sociale basis zijn vrijwilligersinitiatieven waar inwoners samen eten.

1e lijnzorgaanbieders geven aan dat inwoners bij hen terecht komen voor vragen die niet alleen medisch van aard zijn. We herkennen het medicaliseren van levensfasen. Zoals functievermindering op hogere leeftijd, onzekerheid onder jongvolwassenen, druk gedrag van kinderen of volwassenen met een drukke baan die kinderen opvoeden én mantelzorger zijn. Er worden hoge eisen gesteld aan de kwaliteit van leven en aan presentaties die zouden moeten worden geleverd. Uiteraard kunnen medische behandelingen beperkingen in het functioneren wegnemen of compenseren, maar voor een heel aantal vragen die bij een levensfase horen is ondersteuning vanuit niet medische hoek en met ondersteuning vanuit mensen in een vergelijkbare situatie in de directe omgeving, minstens zo doeltreffend. Onderlinge herkenning en erkenning voor levensfasen gerelateerde vraagstukken dragen bij aan normalisering van een ondersteuningsvraag van inwoners onderling.

Bij inwoners en zorgprofessionals is er een cultuurverandering nodig om inwoners op de meest passende manier te ondersteunen. Ondersteuning vanuit inwoners onderling en waar nodig met de inzet van professionele ondersteuning. Om deze beweging voort te zetten is bekendheid nodig van waar en bij wie je terecht kan met welk soort vragen. Bekendheid bij inwoners en bij (vrijwilligers)organisaties van de sociale kaart. Want er is al veel, maar nog onvoldoende ontsloten.

2. Onze aanpak

In dit hoofdstuk beschrijven we onze aanpak: we leggen uit hoe we met de opgaves aan de slag gaan, welke doelen we hebben, wat we daar nu al voor doen, welke nieuwe ambities we hebben en met wie we dat doen.

We doen dat door de 4 opgaves te vertalen naar doelen. Deze doelen komen uit onze bestaande beleidsstukken. Vervolgens beschrijven we bij ieder doel de aanpak. Daarbij maken we onderscheid tussen onze huidige aanpak en nieuwe ontwikkelingen. Zoals verderop te lezen is, verschilt per initiatief welke ontwikkelingen er beoogd worden. Sommige huidige initiatieven continueren we. Andere initiatieven ontwikkelen we verder met GALA middelen. Ook zijn er nieuwe initiatieven die in de huidige situatie nog niet bestaan, maar die we door GALA gaan ontwikkelen.

VERBINDING SPORT- EN PREVENTIEAKKOORD

In ons nieuwe Sport- en Preventieakkoord 2023-2026 staan vier thema's centraal die aansluiten op de vier opgaves in dit plan:

Opgaves GALA	**Thema's Sport- en Preventieakkoord**
1. Gezondheidsverschillen tussen wijken groeien	Lekker in je vel
2. Gezondheidsuitdagingen per leeftijdsfase	Lekker in je vel
3. Balans in fysieke leefomgeving	Gezonde, Sportieve & Beweegrijke Leefomgeving
4. Sterke sociale basis	Samen Sterker Sport als startplek en middel voor (sociale) hulpvragen

Het akkoord is hiermee geen op zichzelf staand stuk, maar een belangrijke werkwijze en platform om initiatieven voor en door inwoners en organisaties zelf van de grond te krijgen.

OPGAVE 1

MEER AANDACHT VOOR GEZOND LEVEN, MAAR GEZONDHEIDSVERSCHILLEN TUSSEN WIJKEN GROEIEN

Doelen

Inwoners van de gemeenten Rheden en Rozendaal zijn vaardig om gezonde keuzes te maken

Resultaten

1. Minimaal 75% van de inwoners neemt in 2026 deel aan sporten en/of bewegen (Sportnota 2020-2026).
2. In 2026 spelen meer kinderen wekelijks tenminste vijf dagen (>1 uur) buiten (Buitenspeelbeleid 2022-2026).
3. In 2026 haalt minimaal 75% van de kinderen (4-12 jaar) en minimaal 33% van de jongeren (12-19 jaar) de beweegnorm.
4. Minimaal 96% van de inwoners geeft in 2024 aan financieel gezond te zijn en geen financiële problemen te hebben.
5. Minimaal 93% van de inwoners geeft in 2024 aan matig of veel regie te hebben over het eigen leven.
6. Het percentage laaggeletterden is gedaald naar 5% in 2050

Aanpak

<table>
<tr><th>Huidig</th><th>Nieuwe ontwikkelingen</th></tr>
<tr><td colspan="2">Combinatiefunctionarissen</td></tr>
<tr><td rowspan="2">We zetten combinatiefunctionarissen (CF) Sport (buurtsportcoach), Cultuur en Digitale Geletterdheid in. De CF's voeren diverse programma's uit:
- Sport- en beweegactiviteiten op scholen (zoals kleutergym, zwemvaardigheid, naschools aanbod en jaarlijkse events zoals een triatlon).
- Als beweegcoach begeleiden van inwoners naar een geschikte sport/beweegactiviteit (via verwijzingen zorgverleners, Gelrepas, GLI traject en meer).
- Uitvoeren van het Regionale Loket Uniek Sporten, om</td><td>Uitbreiden inzet van CF's naar het Voortgezet Onderwijs. De focus ligt op:
1. Voldoende bewegen onder schooltijd (buiten de gymles)
2. Cultuur inzetten om sociale thema's bespreekbaar te maken (zoals geldproblemen, mentale gezondheid en eenzaamheid).
3. Digitale vaardigheden en omgaan met (sociale) media</td></tr>
<tr><td>Vanaf 2023 starten we met wekelijks sport- en beweegaanbod in de wijk volgens de 2+1+2 interventie. Begeleiders die de wijk en bewoners goed kennen (met name in Lage SES wijken) bieden deze Wijksport aan. De begeleiders kennen de (gemeentelijke) mogelijkheden voor financiële hulp rondom deelname aan sport en bewegen en verwijzen wanneer nodig door of helpen aanvragen.</td></tr>
</table>

aangepast sporten te stimuleren. - Cultuurlessen –en activiteiten, zoals bezoek aan voorstellingen en meer muziek in de klas. - Lessen over digitale vaardigheden en mediawijsheid.	We onderzoeken de mogelijkheden om het bewegingsonderwijs op basisscholen te versterken en een doorlopende leerlijn van 0-18 jaar te ontwikkelen. Met focus op: 1. Verbeteren van de kwaliteit van het bewegingsonderwijs 2. Verbetering roostering en vervoer 3. Vernieuwende blik op locaties voor bewegingsonderwijs 4. Betere samenwerking tussen bewegingsonderwijs op school en buurtsportcoachwerk in de wijk.
	We zetten Combinatiefunctionarissen meer in binnen het Sociaal Domein. Focus ligt op: 1. Sport, bewegen, natuur en cultuur inzetten om te werken aan zelfvertrouwen, vitaliteit, zelfredzaamheid, ontmoeting. Bijvoorbeeld bij vraagstukken uit Wmo/Werk/Inkomen/Jeugd. 2. En als middel om sociale thema's bespreekbaar te maken. Voorbeelden zijn theatervoorstelling 'Bij Mij Thuis', thema wandelingen in de natuur "wandel coaching" of een wijktheaterproject.
Aanpak Overgewicht / Obesitas	
We voeren het programma Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) uit. Onder dit programma stimuleren we een gezond leven en gezonde leefomgeving voor jeugd 0-19 jaar. Focus ligt op: 1. Gezond voedingsaanbod in (sport)kantines en bij sportevenementen 2. Bereiken en behouden van Gezonde School vignetten voor voeding en bewegen op basisscholen. 3. Gezonde Kinderopvang door aandacht voor veel bewegen en gezonde voeding. 4. Persoonlijke begeleiding voor kinderen die al kampen met (ernstig) overgewicht met het programma 'Gezond Onderweg!' Het programma 'School Legends' is geïntroduceerd op het Aeres (V)MBO. School Legends richt zich op: - Meer beweegmomenten voor	We continueren onze JOGG aanpak. De focus ligt daarbij op: 1. Vaker en meer groente eten. 2. Een ketenaanpak (Kind naar Gezond Gewicht) voor kinderen die al kampen met (ernstig)overgewicht. 3. Voorlichtingen voor ouders 4. Actief school- en kinderopvangnetwerk in lage SES wijken dat structureel aandacht geeft aan gezond leefstijl. Gezonder voedingsaanbod in speeltuinen, sportkantines en buurthuizen. We onderzoeken de mogelijkheden om de voedingsomgeving in Rheden en Rozendaal gezonder te maken. Denk aan acties en afspraken met supermarkten voor meer evenwicht in het aanbod. Of juist samenwerkingen met lokale voedselproducenten. Ook in onze (subsidie)afspraken met partners geven we gezonde voeding een plek. Denk aan subsidievoorwaarden bij sportevenementen en een evenwichtiger aanbod in sportkantines. Goed voorbeeld: Regio Foodvalley (westkant Gezondheidsregio). Aanvullend zorgen we dat aandacht voor gezonde voeding onderdeel is van de

leerlingen gedurende de schooldag. Door bewegen te integreren met bestaande vakken - Een beweegrijke inrichting van lokalen, het schoolplein en gezamenlijke ruimtes. - Gezonde voeding en leefstijl.	gespreksvoering en ondersteuning van medewerkers in de gemeentelijke toegang en bij welzijnsorganisaties. We breiden het programma 'School Legends' uit naar meer scholen voor Voortgezet Onderwijs in de gemeente.
De Gecombineerd Leefstijlinterventie (GLI) is inmiddels onderdeel van de basiszorgverzekering. Gemeenten Rheden en Rozendaal haken hierop aan door inwoners te begeleiden naar structurele sportactiviteiten via de Buurtsportcoach. Voor kinderen (18-) wordt er gewerkt met het programma JOGG en School Legends.	In samenwerking met zorgverleners, leefstijlcoaches en buurtsportcoaches ontwikkelen we het GLI traject door. De focus ligt op: - Betrokkenheid en volledige deelname onder inwoners (met name lage SES) vergroten. - De begeleiding op voeding en bewegen uitbouwen en langduriger maken. - Op basis van onderzoeksresultaten over de GLI (o.a. Pharos) het traject en de onderlinge samenwerking tussen professionals verbeteren. - Inzetten van een leefstijlcoaches binnen het Gezondheidsplein van Ziekenhuis Rijnstate, in samenwerking met 3 andere gemeenten in Arnhem en omgeving.
Welzijn op Recept	
De interventie Welzijn op Recept loopt in de kernen Velp en Rozendaal. Huisartsen kunnen verwijzen naar een Welzijnscoach van Welzijnsorganisatie Incluzio.	We breiden Welzijn op Recept uit naar de dorpskernen Dieren en Rheden. We zorgen dat alle huisartsen en praktijkondersteuners op de hoogte zijn van deze verwijsmogelijkheden en het gebruiken.
Terugdringen Gezondheidsachterstanden	
Via het Kindpakket kunnen gezinnen met lage inkomens meer financiële mogelijkheden krijgen voor deelname aan sport/bewegen, cultuur, sociale activiteiten, school(spullen) en andere hulpmiddelen.	We continueren de bestaande regelingen uit het Kindpakket. We zetten extra communicatie acties in om het gebruik en bereik van deze regelingen te vergroten. Deze regeling wordt gecontinueerd.
	We koppelen het vergroten van gezondheidsvaardigheden aan programma's rondom werk, inkomen, participatie en basisvaardigheden. Denk bijvoorbeeld aan gezond leren koken of werken aan een fit lichaam tijdens een participatietraject. Of voedingswaardes en etiketten leren lezen als onderdeel van lees/schrijfvaardigheden (laaggeletterdheid). Daarmee is gezonde leefstijl niet het startpunt om

	inwoners te bereiken (vaak moeilijk), maar koppelen we het aan andere motivaties van mensen.
Het Taalhuis Veluwezoom helpt inwoners zelfstandig beter te kunnen lezen, schrijven, rekenen en werken met de computer d.m.v. cursussen en spreekuren. Het Taalhuis is een samenwerking van de Bibliotheek Veluwezoom, RijnIJssel College, Incluzio Rheden en Vluchtelingenwerk.	We vergroten het bereik van het Taalhuis. Dat doen we door: 1. De organisaties van het Taalhuis meer ruimte te geven om naast het uitvoeren van cursussen, meer communicatie-acties op te zetten, contacten met partners aan te gaan en deelnemers te werven. 2. Hulp bij taal dichterbij inwoners te brengen, op plekken waar zij vaak zijn (denk aan verenigingen, buurthuizen etc.).
Opgroeien in Kansrijke Omgeving	
Om middelen- en alcoholgebruik tegen te gaan is er een netwerksamenwerking met IrisZorg, HALT en VGGM. Deze samenwerking omvat zowel de mogelijkheid van individuele trajecten als collectieve preventie.	We continueren de bestaande programma's en onderzoek of we deze meer wijkgericht of doelgroepgericht in kunnen zetten.

OPGAVE 2

GEZONDHEIDSUITDAGINGEN VERSCHILLEN PER LEEFTIJDSFASE

Doelen

1. Jongeren groeien kansrijk op, ongeacht generatieproblematiek (o.a. armoede, werk, leefstijl, inkomen en onderwijs)

2. Inwoners wonen op een prettige manier langer zelfstandig

Resultaten

3. Het aantal voortijdig schoolverlaters dat positief uitstroomt naar onderwijs, werk, of dagbesteding blijft gelijk of stijgt (76% in 2023)
4. 90% van de kleuters met een vve-indicatie is gegroeid in de taalontwikkeling in relatie tot zichzelf.
5. Het jeugdzorggebruik neemt af en is in 2024 niet meer dan 1,5% hoger dan het landelijk gemiddelde (jeugdzorggebruik Rheden 15%; Nederland 13,2% in 2022, voorlopige cijfers, bron CBS).
6. Minimaal 75% van inwoners hoeft in 2026 geen gebruik te maken van Wmo geïndiceerde zorg.
7. 50 inwoners per jaar voeren preventieve levensloopbestendige woningaanpassingen uit

Aanpak

Huidig	**Nieuwe ontwikkelingen**
Kansrijke Start	
Op dit moment vormen we een coalitie Kansrijke Start gevormd, waarbij onder andere VGGM (GGD), Incluzio (welzijn) en verloskundigen bij betrokken zijn. De GGD voert de afgelopen jaren al diverse programma's rondom zwangerschap en opgroeien: - Nu Niet Zwanger (hulp aan kwetsbaren bij regie hebben op kinderwens) - Prenataal huisbezoek - Voorschool Maatschappelijk werker - Home Start	We ontwikkelen een netwerkaanpak Kansrijke Start die in 2024 staat. Deze focus ligt op: 1. Een sterke coalitie en samenwerkingsafspraken tussen partners betrokken van -10 maanden t/m 6 jaar. 2. Verbeteren van de bekendheid van ondersteuningsmogelijkheden voor kwetsbare gezinnen bij professionals en inwoners. 3. Signaleren van geldzorgen en schuldenproblematiek en daarvoor hulp inzetten. 4. Gebruik van eenzelfde betrouwbaar signaleringsinstrument voor kwetsbare situaties door alle verloskundigen in de regio (gebaseerd op onderzoek). 5. Implementeren van Multi-Disciplinair-Overleg (MDO) tussen diverse partners.

Mentale Gezondheid (Jeugd)	
We zetten een Praktijkondersteuner Jeugd in de Huisartsenpraktijken in. Deze POH Jeugd hebben kennis en tijd om hulpvragen van jeugdigen goed te beoordelen, zelf hulp te bieden of wanneer nodig door te verwijzen naar passende hulp (voorliggend of jeugdhulptraject).	We continueren de inzet van de POH Jeugd. Vanaf 2023 werken zij in de kernen Velp, Rozendaal, Rheden en Dieren in de huisartsenpraktijk (voorheen alleen Dieren).
Voor mentale gezondheid onder jeugd hebben we reeds diverse programma's: - Jeugdgezondheidszorg van de GGD (o.a. inzet verpleegkundigen en artsen op school). - Welzijnsorganisatie Incluzio biedt (groeps)cursussen aan over verschillende thema's - Jeugdwerk van Incluzio doet outreachend werk op straat en ondersteunt - Het jongerennetwerk geeft gastlessen op het Voortgezet Onderwijs en zet buddytrajecten in. - We zetten een Praktijkondersteuner Jeugd in bij alle huisartsenpraktijken in de gemeente. De POH Jeugd heeft meer tijd en kennis om de hulpvraag te achterhalen en passende hulp in te zetten (zo laagdrempelig mogelijk).	De gemeenten Rheden en Rozendaal willen een omslag maken in hoe er naar psychische problematiek gekeken wordt. De inzet is om minder te problematiseren/medicaliseren, maar mentale uitdagingen als onderdeel van het leven te beschouwen en daar mee om leren te gaan. De inzet van het eigen sociale netwerk van inwoners is daarvoor cruciaal. Dit hangt nauw samen met onze inzet op sociale basis.
Vitaal ouder worden (waaronder Valpreventie)	
Er bestaan diverse programma's rondom Valpreventie. Met name fysiotherapiepraktijken bieden deze cursussen op eigen initiatief aan. Vanuit de gemeente hebben we een brede kijk op Vitaal Ouder Worden, en de meerwaarde van dagelijks bewegen, onderhouden van spierkracht en georganiseerde sport- en beweegactiviteiten. In het Biljoenbad in Velp ontwikkelden we al een dergelijke brede aanpak. Naast een wedstrijd-zwembad, hebben we daar bewust een doelgroepenbad toegevoegd. In het doelgroepenbad hebben we samen met zorgprofessionals en partners in het sociaal domein therapie- en aangepaste	We ontwikkelen een ketenaanpak rondom bewegen, spierkracht en zelfredzaamheid voor oudere inwoners. Dat doen met fysiotherapeuten, wmo consulenten, vrijwilligersorganisaties, beweegbegeleiders, ons Sportbedrijf en meer partners. Het doel is dat inwoners fysiek sterk blijven, dagelijkse handelingen kunnen blijven doen en zo zelfstandig blijven wonen/leven. Specifieke aandacht richten we in deze aanpak op inwoners die een Wmo aanvraag indienen, met name aanvraag Hulp bij Huishouden. Valpreventie is één van de onderdelen, maar we gaan uit van een brede aanpak dat zich richt op: 1. Blijvende deelname aan sport- en beweegactiviteiten onder oudere deelnemers.

beweegactiviteiten ontwikkelt, gericht op verschillende aandoeningen (o.a. reuma, MS, chronische pijn, overgewicht en meer). We onderscheiden 3 niveau's activiteiten: 1. Vrij toegankelijke sport/beweegactiviteiten 2. Aangepaste beweegactiviteiten 3. Zorggerelateerde beweegactiviteiten Dorps-, buurt- en inloophuizen zijn zowel qua programmering als fysieke bereikbaarheid laagdrempelige voorzieningen met name voor oudere inwoners. Elke dorpskern heeft minstens één zo'n voorziening.	2. Vroeg-signaleren van verminderde fysieke vitaliteit 3. Aangepaste beweegactiviteiten en programma's voor specifieke aandoeningen of fysieke problemen. 4. Een leefomgeving die dagelijkse fysieke activiteit stimuleert 5. Een omslag in denken vanuit Wmo hulpmiddelen naar fysiek vitaal zijn. Voor het programma benutten we de opbouw en methodiek van doelgroepactiviteiten in ons zwembad (Biljoenbad). De dorpshuizen zijn een vindplaats van de doelgroep ouderen en daarom stimuleren we daar de programmering van preventie programma's en activiteiten ter bevordering van mentaal en lichamelijk welbevinden. Zoals; bij de diverse gezamenlijke eettafels in de gemeenten deelnemers informeren over gezonde voeding. Daarin wordt samengewerkt door 1elijns zorg, inwonersinitiatieven en de welzijnsorganisatie.
Sociale Basis	
Stichting STOER (seniorenteams ondersteunen elkaar in Rheden en Rozendaal) Vitaal & Veilig Thuis: Een vrijwilliger komt op huisbezoek bij inwoners van 70+ om samen met hen een overzichtelijk totaalplaatje van de woon- en leefsituatie te maken. Op basis van dit overzicht adviseert en verwijst de vrijwilliger door. Advisering in het levensloopbestendig maken van de woning d.m.v. kleine of grotere woningaanpassingen. Daarbij kunnen inwoners gebruik maken van de gemeentelijke subsidieregeling "Mijn Huis Mijn Toekomst" (MHMT).	2023 verkennen: Ketenaanpak herijken en actualiseren; welke partners laten aansluiten en verbinden met bestaande samenwerkingspartners, zoals; vervoerders en brandweer waarnaar wordt doorverwezen. 2024 uitvoeren: digitale doorverwijzing via het invullen van het digitale vragenformulier actualiseren en vrijwilligers werven en trainen. 2024 e.v. uitvoeren: promoten huisbezoeken en regeling MHMT en deze uitvoeren.

OPGAVE 3

BALANS IN DE FYSIEKE LEEFOMGEVING BELANGRIJK VOOR GEZONDHEID

Doelen

De leefomgeving van inwoners is gezond en stimuleert tot gezonde keuzes.

Resultaten

In 2023 en 2024 stellen we in het kader van de Omgevingsvisie beoogde resultaten (SMART) vast voor gezondheid en leefomgeving.

Aanpak

Huidig	Nieuwe ontwikkelingen
Hitte	
In 2023 hebben we voor Rheden en Rozendaal een Hitteplan voor Rheden & Rozendaal ontwikkeld. Het gaat om een communicatieplan om kwetsbare groepen (focus 75+ jaar, zelfstandig wonenden) inwoners te helpen qua bewustzijn en gedrag bij periodes van hitte. Partners uit zorg en welzijn werken mee aan de communicatie.	Het hitteplan geven we jaarlijks een update en breiden het uit: - Waar nodig vernieuwd de GGD de communicatiemiddelen en brengen we die onder de aandacht bij de doelgroep. - Communicatie-acties zetten we met name in op momenten dat er periodes van hitte zijn aangekondigd. Naast het hitteplan creëren we de komende jaren meer koelteplekken. Enerzijds om hitte te dempen, anderzijds om wateroverlast tegen te gaan en een prettige woon- en leefomgeving te bieden. In Rozendaal is extra aandacht nodig voor de wijk met noodwoningen met opvang van Oekraïnse ontheemden.
Wijkplekken met gezonde functies	
We realiseren 10 buurtspeelplaatsen in de gemeente Rheden. Dit zijn grotere speelplaatsen met veel uitdaging en variatie in speelmogelijkheden voor kinderen van 4-12 jaar.	Bij de herinrichting van (buurt)speelplaatsen kijken we niet enkel naar het aspect spelen, maar ontwikkelen we een gezonde buurtplek, waar aandacht is voor diverse gezondheidsaspecten: Bewegen en spelen // Voldoende groen // Koelteplekken // Ontmoetingsplekken // Drinkwaterpunt // Rookvrije omgeving // Gezonde voeding (geadopteerd door de wijk)

Flexibel en toegankelijk sporten in de openbare ruimte	
De afgelopen jaren hebben we diverse openbare sportvoorzieningen gerealiseerd die kenmerken hebben van Urban Sports. Het gaat om Calisthenicsparken, multi-sport court en een Pumptrack. Deze voorzieningen zijn gratis en 24-7 te gebruiken door iedereen.	We onderzoeken de mogelijkheden om meer openbare sport- en beweegvoorzieningen te realiseren. Aandacht gaat daarbij in ieder geval naar een voorziening in het dorp Dieren die voor jongeren interessant is.
Bewegen als vanzelfsprekend in het dagelijkse leven	
	Bij ruimtelijke plannen (bijvoorbeeld herinrichting van een centrum of woongebied) zorgen we dat de ruimtelijke inrichting zoveel mogelijk aanmoedigt om te bewegen. Bewegen wordt daarmee een normaal en vanzelfsprekend onderdeel van het dagelijkse leven. We hebben daarvoor specifiek aandacht voor 'actief vervoer' en toegankelijke routes. Denk aan aantrekkelijke loop- en fietsroutes dichtbij en naar voorzieningen als het winkelgebied, station, bibliotheek, apotheek, scholen en sportcentra. Dit draagt tevens bij aan aanpak Overgewicht en minder vervuilende uitstoot door gemotoriseerd vervoer.
Schone Lucht	
We zijn ondertekenaar van het Schone Lucht Akkoord. Voor Rheden en Rozendaal ligt binnen dit akkoord de focus op verminderen van schadelijke uitstoot door houtstook.	We continueren onze communicatie- en voorlichtingsacties over het belang van Schone Lucht en het effect van houtstook. In communicatie verbinden we het belang van schone lucht aan communicatie acties rondom duurzaamheid.
We betrekken de GGD bij de vormgeving van ruimtelijke plannen. Zij adviseren hierbij over gezondheidsaspecten. In de praktijk was hier de afgelopen jaren weinig capaciteit voor.	We versterken de adviesfunctie van de GGD bij ruimtelijke plannen. Daarnaast zetten we een adviseur Gezondheid & Leefomgeving in om gezondheid, het sociaal domein en leefomgeving meer met elkaar te verbinden. De adviseur pakt de coördinatie van een aantal concrete projecten op (zoals aanpak houtstook & schone lucht, hitteplan en beweegparken) én zorgt dat gezondheid een belangrijke plek krijgt in onze Omgevingsvisie, Omgevingsplan en Omgevingsprogramma('s).
Wonen	
	In Velp, Rheden en Dieren zetten we in op 'Blijfwijken' (Woonzorgvisie 2023). In zo'n wijk is extra aanbod voor zorg & ondersteuning voor

	senioren. En een goede mix van jong, oud en gezinnen. We stellen een projectleider aan die woningcorporaties, zorg- en welzijnsinstellingen en bewonersorganisaties bij elkaar brengt en met hen een plan uitwerkt.

OPGAVE 4

WERKEN AAN EEN STERKE SOCIALE BASIS

Doelen

1. In de gemeenten Rheden en Rozendaal is sprake van een sterke sociale basis.
2. Dorpen en wijken in Rheden en Rozendaal zijn samenredzaam.

Resultaten

1. In 2024 is de bekendheid met, en het gebruik van vrijwilligers- of andere hulporganisaties binnen de sociale basis toegenomen t.o.v. 2022.
2. Het percentage inwoners dat de mate waarin buurtbewoners omzien naar elkaar beoordeelt als (zeer) goed is gestegen van 36% in 2022 naar 40% in 2024.
3. Het percentage inwoners dat vrijwilligerswerk doet stijgt van 38% in 2022 naar 42% in 2024.
4. Het percentage inwoners dat actief aan cultuur deelneemt stijgt van 26% in 2018 naar 36% in 2026. Het percentage enigszins actief stijgt van 36% in 2018 naar 45% in 2026.
5. Minimaal 75% van de inwoners hoeft geen gebruik te maken van Wmo geïndiceerde zorg.

Aanpak

Huidig	**Nieuwe ontwikkelingen**
Sociale Basis	
In Rheden en Rozendaal is een breed aanbod aan sport- en cultuuraanbieders, sociale activiteiten en ontmoetingsplekken. Hier zijn veel vrijwilligers actief die veelal zelf activiteiten organiseren en begeleiden.	Sport- en cultuurverenigingen leveren een belangrijke bijdrage aan een sterke sociale basis. We ontwikkelen een aanpak om vrijwillige trainers/coaches/begeleiders van verenigingen structureel te coachen op pedagogisch en didactisch vlak bij het begeleiden van (jeugd)teams -of groepen. We zorgen dat begeleiders op de hoogte zijn van, èn doorverwijzen naar voorzieningen voor financiële hulp en hulpvragen op mentaal/sociaal vlak als zij problemen signaleren. Dit sluit aan op thema 4 uit het nieuwe gezamenlijke Sport- en Preventieakkoord: *Sport als startplek en middel voor sociale vragen.*
De gemeente Rheden en Rozendaal hebben in 2021 de opdracht Versterken sociale basis verstrekt. Deze opdracht houdt in: 1. Het versterken van de sociale basis door de herkenbaarheid en	1. We verbeteren de onderlinge samenwerking tussen informele en formele partijen in de sociale basis. Daarbij denken we aan het opzetten van een goede mix aan instrumenten waardoor de vindbaarheid van

toegankelijkheid te vergroten, initiatieven en voorzieningen te verbinden en stimuleren en faciliteren van nieuwe collectieve algemene voorzieningen (innovatie). 2. Het verbreden van de sociale basis door (onderdelen van) maatwerkvoorzieningen op het gebied van de Wmo en Jeugd op een logische wijze in te bedden in de sociale basis. Daarnaast subsidiëren de gemeenten voorzieningen die onderdeel uitmaken van de sociale basis en waar inwoners vrij toegankelijk ondersteuning vinden, zoals: de bibliotheek, buurthuizen, mantelzorg- en vrijwilligersondersteuning en inwonersinitiatieven ter ondersteuning bij diverse vraagstukken en versterking van buurt- en inwonersnetwerken.	de voorzieningen voor inwoners én voor de partners en initiatieven onderling verbetert. 2. We zetten in op een doorontwikkelingen van algemene voorzieningen ter ondersteuning van kwetsbare inwoners - laagdrempelig en nabij - zodat in de toekomst een gemeente breed dekkend aanbod voorhanden is en specialistische zorg voorkomen dan wel verkort wordt. 3. Samen met partners ontwikkelen we een visie op de samenwerking en ketenaanpak van de eerstelijnszorg en de sociale basis. 4. We ondersteunen vrijwilligersorganisaties bij de transformatie naar een vorm waarbij de vraag van de vrijwilliger meer voorop staat dan de voorwaarden vanuit de organisatie. 5. Versterken van de samenwerking tussen Sociaal Domein, Geboortezorg en de Jeugdgezondheidszorg.
Eenzaamheid	
Sinds 2021 bestaat in de dorpskern Velp een coalitie tegen eenzaamheid waarin formele en informele partijen zich hebben aangesloten om samen in te zetten tegen eenzaamheid. Deze coalitie is in ontwikkeling.	2023 – 2025 ontwikkelen: door ontwikkelen van de organisatievorm van de bestaande eenzaamheidscoalitie (uitbreiden, verdiepen, verankeren). Waardoor er op bestuurlijk, uitvoerend niveau en daartussen commitment blijft voor een gezamenlijke aanpak tegen eenzaamheid. 2024 – 2026 ontwikkelen en uitvoeren: samen met partners uit de coalitie bundelen we bestaande activiteiten meer of rollen deze in arrangementen uit over de hele gemeente, al dan niet op basis van te definiëren doelgroepen of gebieden. Ook stimuleren we dat de vele initiatieven die er zijn samen tot een ketenaanpak komen en het gebruik van financiële voorzieningen zoals de Gelrepas kunnen stimuleren. Bijvoorbeeld door het maken van een verwijskaart binnen de coalitie voor de organisaties zelf. Ontwikkelen en versterken van ondersteuning aan inwoners waarbij het normaler en gebruikelijker wordt om met elkaar te praten over hun mentale gezondheid. Zoals via zelfhulpgroepen, mantelzorgcafé's, themabijeenkomsten.

Mantelzorg	
Mantelzorgondersteuning bieden we door subsidie te verlenen aan de vrijwilligersorganisatie Mantelzorg en Vrijwillige Thuishulp (MVT). MVT is het centrale loket, waar mantelzorgers terecht kunnen als in het persoonlijk netwerk of op buurtniveau de ondersteuningsvraag niet kan worden opgelost. In 2022 is een onderzoek uitgevoerd naar de ondersteuningsvraag van mantelzorgers. Op basis daarvan is een plan van aanpak geschreven.	In het plan van aanpak zijn een aantal focuspunten geformuleerd: 1. We vergroten de bekendheid en gebruik van bestaande ondersteuning voor mantelzorgers door betere communicatie. 2. We geven meer ondersteuning aan specifieke doelgroepen onder mantelzorgers, zoals jongeren en werkende mantelzorgers 3. We verbeteren de zichtbaarheid en waardering van mantelzorgers. O.a. bij 1e lijnzorgaanbieders, waardoor mantelzorgers het beter kunnen volhouden. Immers, als er een patiënt is, is er mogelijk ook sprake van een mantelzorger. I.s.m. MVT, andere organisaties en mantelzorgers worden in 2023 concrete projecten opgestart die in 2024 en 2025 worden uitgevoerd. In 2025 – 2026 worden deze geëvalueerd, waar nodig bijgesteld en geïmplementeerd in het reguliere ondersteuningsaanbod.
In het regionaal samenwerkingsverband Arnhem en omgeving stemmen we op gebied van respijtzorg af en werken se samen, o.a. t.b.v. ondersteuning bij dementie.	Er is een start gemaakt met het organiseren van respijtzorg op regionaal niveau t.b.v. inwoners die op relatief jonge leeftijd dementeren. Kennisdeling en inzet op gebied van respijtzorg t.b.v. inwoners met een migratieachtergrond wordt ook regionaal opgepakt. Dit wordt de komende jaren verder uitgewerkt en uitgerold. Voorliggende voorzieningen en geïndiceerde voorzieningen werken daarin samen.

3. Doelgroep - Schaal - Participatie

Wijkgerichte aanpak

Wijken zijn niet homogeen en hebben daarom een eigen wijkaanpak nodig. Daarnaast kan een meer wijkgerichte aanpak de sociale basis in de buurt versterken en gezondheidsverschillen verkleinen. Hierbij is het belangrijk om (buurt)initiatieven vanuit inwoners zelf te stimuleren.

Werken met een wijkaanpak is daarom één van onze speerpunten voor het Sociaal Domein. In de wijk Dieren-Stenfert zijn we met zo'n integrale wijkaanpak gestart in 2022. Voor deze wijk liggen er diverse opgaven: van de vervanging van het riool tot aan een groot aantal inwoners met geldzorgen. Echter, in plaats van het voorop stellen van gemeentelijke doelstellingen, werken we hier volgens de ABCD methode. Hierbij starten we vanuit talenten, interesses en betrokkenheid van wijkbewoners met onderwerpen die zij belangrijk vinden. Deze methode willen we in de komende 4 jaar in meer (kwetsbare) wijken toepassen.

Focus op jeugd en jongeren

Jongeren en jongvolwassenen tussen de 12-25 jaar zijn een belangrijke leeftijdsgroep voor beide gemeenten. Hierbij is het belangrijk om betrokken partners bij elkaar te brengen, omdat dit een doelgroep is die voor de gemeente lastig te bereiken is. Het is belangrijk dat deze groep goed voor zichzelf leert zorgen en hun omgeving daarop is ingericht. Zo is er extra aandacht nodig voor jongeren met mentale problemen en jongeren die mantelzorg verrichten.

Participatie

Rheden & Rozendaal zijn rijk aan inwonersinitiatieven. Via structureel contact met hen vanuit de gemeentelijke organisatie en door specifieke uitvraag onder hen op de thema's van de SPUK GALA regeling hebben wij de inhoud van dit plan van aanpak bepaald. Via het inwonerspanel "Rheden Spreekt" hebben we onder inwoners naar hun mening en behoefte gevraagd over de thema's: mantelzorg, vrijwilligerswerk, buurtwerk en algemene ondersteuning van inwoners in de gemeente Rheden. Ook beroepsorganisaties hebben we betrokken voor input, waaronder Sport in Rheden, Cultuurbedrijf RIQQ en Incluzio.

Momenteel werken we aan een nieuw Koersdocument voor het Sociaal Domein (als vervolg op ons eerdere Meerjarenbeleidskader). Hier is een participatieproces aan verbonden, met onder meer interviews met inwoners en sessies met partners. De input hieruit is automatisch van invloed op dit GALA plan en verdere uitvoering. Vanuit het proces rondom de Omgevingsvisie hebben in alle dorpskernen 'dorpsgesprekken' gevoerd met inwoners. Ook de verbinding tussen Gezondheid en Leefomgeving was hierin een belangrijk thema.

4. Samenwerking & Structuren

Samenwerking lokaal

In Rheden en Rozendaal hebben we al diverse samenwerkingsstructuren op het gebied van sport, gezondheid (preventief), welzijn en sociale basis. We gaan daarom niet nieuwe structuren opzetten, maar zetten ons in om bestaande structuren beter op elkaar af te stemmen, waar mogelijk samen te brengen en meer samen te laten werken. We bekijken daarbij de mogelijkheden om bestaande samenwerking meer volgens de ketenaanpakken van GALA vorm te geven. Voorbeelden van bestaande structuren zijn:

- Velp-Rozendaal Samen Gezond 2030
  Samenwerking tussen Eerstelijnszorg en Sociaal Domein gericht op het vergroten van gezondheidsvaardigheden van inwoners, verminderen van zorg en goede samenwerkingsstructuren.
- Eenzaamheidscoalitie
- Werkgroep armoede
- Adviesraad Sociaal Domein
- Kerngroep Sport- en Preventieakkoord
- Coalitie Kansrijke Start

Samenwerking Regionaal

Ook regionaal bestaan al samenwerkingsstructuren. Een selectie daaruit:

- Regionaal Overleg Publieke Gezondheid Gelderland Midden
  Ambtelijk en bestuurlijk overleg tussen gemeenten uit regio Gelderland-Midden en GGD.
- Regiotafel Menzis
  Structureel overleg gemeenten en zorgverzekeraar
- Netwerk Dementie Arnhem & Omgeving
- Community of Care
- Regionaal overleg Sport

We zetten ons in de regionale samenwerking mede aan de hand van GALA plannen verder te versterken en richten ons daarbij op:

- Eenduidigheid in regio-indelingen
- Een gezamenlijke aanpak op regiobrede gezondheidsvraagstukken en programma's (bijvoorbeeld aanpak gezonde leefstijl en rol GLI).
- Samenwerkingsafspraken met de Tweedelijnszorg en Zorgverzekeraars

Samenwerking binnen de gemeente

Als gemeente werken zo integraal mogelijk. GALA en de nieuwe Omgevingswet stimuleren dit extra, niet enkel binnen het sociaal domein en zorgdomein, maar ook ruimtelijk. We richten ons hierbij op:

- Sinds enkele maanden zijn de GALA plannen onderdeel van onze maandelijkse voortgangs-overleggen over de vier thema's uit onze nieuwe Meerjaren Koers Sociaal Domein (1) Bestaanszekerheid, 2) Sociale Basis, 3) Vitaal & Gezond en 4) Integrale Wijkaanpak).
- Diverse medewerkers uit het Ruimtelijk Domein en Sociaal Domein sluiten over en weer aan bij bijeenkomsten, sparringsessies en terugkerende overleggen over GALA en de Omgevingswet. De beleidsadviseur Publieke Gezondheid vormt daarbij de schakel tussen beide domeinen en wordt bij diverse ruimtelijke ontwikkelingen betrokken.

5. Ondersteunende onderdelen

Versterking Kennis- en adviesfunctie GGD

Rheden en Rozendaal zijn onderdeel van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) met 14 andere gemeenten. In de regio zijn afspraken gemaakt om de kennis- en adviesfunctie van de GGD te versterken op de volgende manieren:

1. Betere communicatie van de beschikbare data door het (door)ontwikkelen van het platform 'Gelderland-Midden in cijfers'. Het platform is in 2023 gebouwd en ontwikkelt de GGD de komende jaren door (toevoegen meer data, betere visualisaties en doorzoeken op detail).

2. Intensiever ondersteunen en adviseren van gemeenten op gezondheidsbeleid. Naast het opstellen en aanleveren van rapportages werken er bij de GGD vanaf mei 2023 adviseurs Publieke Gezondheid. Zij zijn eerste aanspreekpunt voor gemeenten.

Coördinatie Regionale aanpak Preventie

In onze regio Gelderland-Midden zijn diverse samenwerkingsverbanden waarin Preventie centraal staat of een steeds belangrijkere rol krijgt. Voorbeelden zijn het Bestuurlijk Overleg Publieke Gezondheid (Gemeenten & GGD), Regionaal overleg Sport (Gemeenten en VSG), Regionaal overleg Zorg, Community of Care (diverse partners uit sociaal domein en zorgdomein). Er is veel betrokkenheid en energie om volgens de visie van GALA meer preventief te werken aan gezondheid. Echter, we zien ook dat er een heldere, effectieve en simpele structuur mist:

- Preventie wordt op veel verschillende tafels besproken
- Daardoor niet helder welke overkoepelende doelen er in de regio zijn
- Ook is niet altijd helder bij welke tafel of samenwerkingsverband het mandaat voor besluiten ligt
- De regio-indelingen van verschillende samenwerkingen verschillen regelmatig. Zo hebben gemeenten een andere indeling dan de zorgverzekeraar of ziekenhuis.

De komende periode stellen met gemeenten en partners uit de regio een Regioplan Preventie op. Dat doen we volgens de afspraken in GALA. We schakelen hiervoor een projectleider in. In 2023 voeren we de volgende stappen uit:

- Analyseren van het Regiobeeld 2022 van de regio Arnhem.
- Gezamenlijk vaststellen van de grootste gezondheidsopgaven voor de regio Arnhem, en daaraan doelstellingen koppelen.
- Inventarisatie van huidige preventieprogramma's en ketenaanpakken per gemeente.
- Selectie van doelgroepen en ketenaanpakken voor de regio.

Vanaf 2024 werken we het plan verder uit. We gaan dan in op:

- Vertaling van ketenaanpakken naar concrete acties en programma's.
- Afspraken over rolverdeling, verantwoordelijkheidsverdeling, coördinatie en financiën.

6. Monitoring

Kwantitatieve monitoring

We gebruiken bestaande bronnen voor gezondheidsdata om de ontwikkelingen in gezondheid te volgen. De belangrijkste bronnen hiervoor zijn:

GGD Kindermonitor	2021 – 2025 - 2029
GGD Jeugdmonitor	
GGD Volwassen- en Ouderenmonitor	2020 – 2022 – 2024 - 2028
Regiobeeld Centraal Gelderland	Jaarlijks
Lokale data Jeugdhulp, Wmo, uitkeringen	Real-time
Rapportages welzijnsorganisatie Incluzio	Real-time & Ieder halfjaar rapportage
Onderzoeken via Rheden Spreekt *Over o.a. sociale basis*	Op basis van behoefte op specifiek onderwerp
Monitor Kansrijke Start (RIVM)	
Sport- en Preventieakkoord *Overzicht van aantal & soort initiatieven en resultaten*	Jaarlijks

Op dit moment werken we aan een Dashboard Sociaal Domein waarin we de belangrijkste data over verschillende (gezondheids)thema's in het Sociaal Domein samen laten komen. Zo hebben we een integraal beeld van de situatie in de gemeente.

Voortgang op opgaven

- Ieder kwartaal evalueren we de voortgang en uitvoering van dit GALA plan op basis van de vier opgaven. Dit doen we met beleidsmedewerkers van de gemeente, de coördinator Sport & Preventie (vanuit Sportakkoord II) en coördinatoren van specifieke ketenaanpakken.
- Drie keer per jaar informeren we de Gemeenteraad over ontwikkelingen en voortgang in het Sociaal Domein. We verwerken daarin de GALA resultaten. Eén keer per jaar bespreken we de voortgang met de Gemeenteraad tijdens een oriënterende raadsvergadering.

Voortgang op specifieke onderdelen

Voor het bespreken van de voortgang van specifieke onderdelen binnen dit GALA plan benutten we bestaande structuren met partners en inwoners. Voorbeelden daarvan zijn:

- Periodiek overleg Eenzaamheidscoalitie
- Kwartaaloverleg met Welzijnsorganisatie Incluzio over voortgang opdracht 'Sociale Basis', trends en ontwikkelingen.
- Sport- en Preventieakkoord: kerngroepoverleg vijf keer per jaar.

Bijdragen aan landelijke evaluatie

We stellen de informatie uit dit plan en resultaten wanneer gewenst beschikbaar voor gebruik van de evaluatie van de landelijke samenwerkingsafspraken rondom GALA en doorontwikkeling van het landelijk beleid.

7. Verbindingen

	1. Lokaal sportakkoord	2. Brede Regeling Combinatiefuncties	3. Terugdringen gezondheidsachterstanden	4. Kansrijke Start	5. Mentale gezondheid	6. Aanpak overgewicht en obesitas	7. Valpreventie	8. Leefomgeving	9. OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	10. Versterken sociale basis	11. Mantelzorg	12. Eén tegen Eenzaamheid	13. Welzijn op recept	14. Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	15. Coördinatiekosten regionale aanpak preventie
Doelen Gezond en Actief Leven Akkoord															
Terugdringen gezondheidsachterstanden	✓	✓		✓										✓	
Een gezonde fysieke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten	✓							✓		✓				✓	
Het versterken van (de verbinding met) de sociale basis	✓	✓	✓	✓	✓					✓	✓	✓	✓		
Een gezonde leefstijl	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓				✓		
Versterking van de mentale weerbaarheid en mentale gezondheid	✓		✓		✓					✓	✓	✓	✓		
Vitaal ouder worden	✓	✓					✓	✓		✓	✓	✓	✓		
Domeinoverstijgende inzet vanuit een regionale preventie-infrastructuur			✓											✓	✓
Doelen Hoofdlijnen Sportakkoord II															
Inclusie en diversiteit in de sport vergroten	✓	✓				✓				✓					
Sociaal veilige sport creëren	✓	✓								✓					
Vitale sportaanbieders: vergroten van de kwaliteit, veiligheid en toegankelijkheid van het sportaanbod	✓	✓													
Vaardig in bewegen: een leven lang sporten en bewegen voor ieder kind en iedere jongere	✓	✓	✓												
Ruimte voor sport en bewegen: een toekomstbestendige sportinfrastructuur	✓							✓							
Maatschappelijke waarde van topsport optimaliseren	✓	✓													
Doelen addendum BRC															
Meer kinderen, jongeren en volwassenen die sporten, bewegen en meedoen aan cultuur (ook kwetsbare groepen en mensen die achterblijven in sport-, beweeg- en cultuurdeelname)	✓	✓	✓							✓					
Sterke aanbieders in sport, bewegen en cultuur waarbij kwaliteit, veiligheid en toegankelijkheid geregeld is	✓	✓								✓					
Een sterke verbinding tussen sport, bewegen en cultuur met andere domeinen en programma's (onderwijs, gezondheid, zorg, welzijn en sociale zaken/armoede & schulden)	✓	✓	✓				✓			✓					

8. Ondertekening

Gemeente Rheden

Gea Hofstede
Wethouder Publieke Gezondheid, Wmo, Volkshuisvesting en Armoede

Datum 28 september 2023

Handtekening

.....

Gemeente Rozendaal

Tineke van der Pas
Wethouder Publieke Gezondheid & Welzijn

Datum 29-09-2023

Handtekening